

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

M E T O D I C K É P O K Y N Y

*na hodnotenie ťažko mentálne postihnutých žiakov
vzdelávaných v triede s individuálnym vzdelávacím programom*

Bratislava 1998

Čl. 1

Tieto pokyny sa týkajú hodnotenia výchovno-vzdelávacích výsledkov v jednotlivých oblastiach individuálneho vzdelávacieho programu /sebaobsluha, motorika, vedomosti, sociálna komunikácia, pracovné zručnosti/, správania, slovného hodnotenia celkového prospechu žiaka, ukladania výchovných opatrení a postupu do vyšších vzdelávacích stupňov.

Čl. 2

1. Hodnotenie žiaka je organická súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho riadenia.
2. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa robí priebežné a súhrnné hodnotenie.
3. Priebežné hodnotenie sa uplatňuje pri posúdení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka. Súhrnné hodnotenie sa vykonáva na konci každého polroka.
4. Predmetom hodnotenia čiastkového i celkového sú výsledky, ktoré žiak dosiahol v jednotlivých oblastiach individuálneho vzdelávacieho programu v súlade s požiadavkami učebných osnov, schopnosť používať osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v konkrétnych situáciách a správanie žiaka podľa pravidiel morálky a školského poriadku v škole i mimo školy s prihliadnutím na individuálne predpoklady žiaka, vychádzajúce z jeho zdravotného stavu.
5. Učitelia žiakov hodnotia priebežne, o kvalite a výsledkoch práce informujú pravidelne rodičov alebo zákonných zástupcov žiaka.
6. Spôsob a formu priebežného hodnotenia si určí vyučujúci sám.

Čl. 3

Zásady hodnotenia

1. Pri priebežnom i súhrnnom hodnotení žiaka uplatňuje učiteľ primeranú náročnosť a pedagogický takt.
2. Orientuje sa na pozitívne schopnosti a zručnosti žiaka v záujme jeho motivácie k vzdelávaniu, s akceptáciou jeho individuálnych daností.

3. Pri hodnotení prihliada učiteľ na druh a stupeň mentálneho postihnutia žiaka, na jeho celkový zdravotný stav, na jeho vekové osobitosti a na vynaložené úsilie.
4. Kritériá hodnotenia sú formulované predovšetkým pre súhrnné hodnotenie. Žiadne z nich však učiteľ nepreceňuje, posudzuje žiakove výkony komplexne, v súlade so špecifikami predmetu a s prihliadnutím na postihnutie žiaka. Hodnotenie by malo byť predovšetkým motivačným a výchovným prostriedkom.

Čl. 4

Hodnotenie žiaka

1. Prospech žiaka v jednotlivých stupňoch vzdelávania sa hodnotí slovne na základe:
 - a/ osvojenia si daného učiva,
 - b/ záujmu,
 - c/ zručností,
 - d/ usilovnosti a dôslednosti,
 - e/ úspechov.
2. Správanie žiaka sa hodnotí slovne na základe:
 - a/ adaptability,
 - b/ plnenia ustanovení školského poriadku,
 - c/ osvojenia spoločenského správania a uplatňovania spoločenských návykov, primeraných mentálnemu veku žiaka,
 - d/ osvojenia mentálnych noriem a ich uplatňovania v živote, primerane k mentálnym schopnostiam žiaka,
 - e/ miery mentálneho postihnutia a zdravotného stavu žiaka.
3. Súhrnný prospech žiaka sa hodnotí na konci prvého a druhého polroka dvoma stupňami:
prospel,
neprospeľ.
Súhrnný prospech na konci druhého polroka vyjadruje hodnotenie výsledkov práce žiaka za celý školský rok.

Čl. 5

Získavanie podkladov na hodnotenie

1. Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získa učiteľ najmä:
 - a/ sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
 - b/ sústavným sledovaním výkonov žiaka,
 - c/ rôznymi druhmi skúšok /praktické, ústne, pohybové, písomné, grafické /,
 - d/ analýzou výsledkov rôznych činností žiaka so zameraním na manuálnu zručnosť, na úroveň dosiahnutej samoobsluhy a na celkovú sociálnu vyspelosť,
 - e/ konzultáciami s ostatnými pedagogickými pracovníkmi, prípadne s inými odborníkmi /psychológ, lekár/,
 - f/ rozhovormi so žiakom, rodičmi, alebo inými zákonnými zástupcami žiaka.
2. Každý výkon, alebo prejav žiaka učiteľ ohodnotí s poukázaním na klady a nedostatky.
3. Úroveň žiakových prejavov si učiteľ pravidelne zaznamenáva najmä preto, aby mohol optimálne usmerňovať výchovno-vzdelávací proces a informovať rodičov. Spôsob a formu záznamu hodnotenia žiakových prejavov si volí učiteľ tak, aby mohol priebežne využiť svoje záznamy, aby mohol podať a preukázať informáciu o prospechu a správaní žiaka.

Čl.6

Postup pri hodnotení prospechu

1. Výchovno-vzdelávacie výsledky sa zaznamenávajú priebežne do pripravenej tabuľky v osobnom liste žiaka. Prvý záznam urobí učiteľ po trojmesačnom diagnostickom pobyte žiaka a tento bude zároveň podkladom pre tvorbu individuálneho vzdelávacieho programu. Hodnotenie sa vykonáva štvrťročne, aby sa podchytilo plnenie stanoveného cieľa podľa individuálneho programu a aby sa v prípade výraznejších rozdielov tento vzdelávací program korigoval.

2. Triedny učiteľ priebežne, ústnou formou oboznamuje pedagogickú radu s celkovou úrovňou vedomostí a zručností žiakov s dôrazom na žiakov, ktorí dosahujú slabé výsledky.
3. Na konci oboch polrokov učiteľ súhrnne zhodnotí celkovú úroveň a kvalitu dosiahnutých vedomostí a zručností žiaka. Orientuje sa na pozitívne stránky žiakových schopností v záujme motivácie ďalšieho vzdelávania žiaka s prihliadnutím na jeho individuálne predpoklady.
5. Pri slovnom hodnotení posudzuje učiteľ výsledky práce žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada na závažnosť jeho mentálneho postihnutia a vynaložené úsilie. Hodnotenie mentálne postihnutých žiakov má významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu.
6. Pri určovaní dosiahnutej úrovne v jednotlivých oblastiach individuálneho vzdelávacieho programu na konci klasifikačného obdobia sa hodnotia učebné výsledky, ktoré žiak dosiahol za celé klasifikačné obdobie.
7. Riaditeľ je povinný pôsobiť na zjednotenie kritérií u všetkých učiteľov tak, aby sa pri hodnotení žiakov zachovala čo najväčšia objektivita.
8. Zákonných zástupcov žiaka informuje o prospechu a správaní žiaka triedny učiteľ a kedykoľvek na požiadanie, minimálne však na konci každého štvrťroka školského roka. V prípade mimoriadneho zhoršenia správania informuje učiteľ zákonných zástupcov žiaka bezprostredne a preukázateľným spôsobom.
9. Ak má zákonný zástupca výhrady k hodnoteniu žiaka na konci prvého a druhého polroka, môže do troch dní odo dňa, kedy sa dozvedel výsledky hodnotenia, písomne požiadať riaditeľa školy o prehodnotenie.
10. Ak nie je možné žiaka v polroku hodnotiť /napr. dlhotrvajúca neprítomnosť/, vyznačí sa to v slovnom hodnotení.
11. Ak žiak prestupuje na inú školu, napíše škola, z ktorej žiak odchádza škole, na ktorú žiak prestupuje, správu o jeho správaní a hodnotenie jeho vzdelávacích a výchovných výsledkov. Táto správa je predpokladom pre celkové hodnotenie na konci klasifikačného obdobia školského roka.

Čl.7

Postup pri hodnotení správania

1. Správanie žiakov hodnotí triedny učiteľ po prerokovaní s ostatnými pedagogickými pracovníkmi. V slovnom hodnotení sa stručne a výstižne zhodnotí správanie žiaka za celé obdobie / polrok / .Záverečné znenie hodnotenia správania sa schváli na pedagogickej rade.
2. Správanie sa hodnotí podľa nasledujúcich kritérií:
 - a/ ako žiak uvedomele, aktívne plní ustanovenia školského poriadku, pokyny vyučujúcich a vedenia školy,
 - b/ aký má vzťah ku kolektívu,
 - c/ ako dodržiava zásady a pravidlá slušného správania v škole a na verejnosti.
3. Pri hodnotení správania žiakov sa v jednotlivých prípadoch prihliada ku všetkým stránkam žiakovej osobnosti, k psychickému a zdravotnému stavu, k druhu a stupňu mentálneho postihnutia, k prognóze jeho vývoja, ale aj k prostrediu, v ktorom žiak vyrastal a žije a k úrovni výchovného pôsobenia rodiny.
4. Vo výnimočných prípadoch sa správanie žiakov, ktorí nie sú schopní sa vzhľadom na závažné postihnutie ovládať, nehodnotí. Dôvod, prečo žiak nemal hodnotené správanie, sa uvedie v triednom výkaze.

Čl. 8

Výchovné opatrenia

1. Za mimoriadny prejav aktivity a iniciatívy, za svedomitú prácu a za záslužný čin sa udeľujú žiakovi pochvaly a ocenenia.
2. Návrh na udelenie pochvaly alebo iného ocenenia sa prerokuje v pedagogickej rade.
3. Ústnu alebo písomnú pochvalu môže žiakovi udeliť pred kolektívom triedy alebo školy:
 - a/ triedny učiteľ,
 - b/ riaditeľ školy,
 - c/ zástupca rady školy,
 - d/ zástupca školskej správy alebo miestneho úradu.
4. V osobitne odôvodnených prípadoch môžu udeliť žiakovi pochvalu alebo iné ocenenia orgány štátnej správy, príp. miestnej samosprávy.

5. Pochvaly a iné ocenenia sa zaznamenávajú do triedneho výkazu a oznamujú sa zákonným zástupcom žiaka.
6. Opatrenia na zlepšenie disciplíny sa ukladajú za závažnejšie, alebo menej závažné priestupky / opakované porušenie školského poriadku, vnútorného poriadku školy, slušnosti a mravných noriem spoločnosti, alebo ak žiak narúša činnosť kolektívu /.
7. Podľa závažnosti sa ukladá niektoré z týchto opatrení:
 - a/ napomenutie triedneho učiteľa,
 - b/ pokarhanie triedneho učiteľa,
 - c/ napomenutie riaditeľa školy,
 - d/ pokarhanie riaditeľa školy.
8. Pokarhanie udeľuje triedny učiteľ po prerokovaní s riaditeľom školy, riaditeľ školy udeľuje pokarhanie po prerokovaní v pedagogickej rade. Pokarhanie alebo napomenutie môže byť udelené aj v priebehu školského roka.
9. Napomenutie môže triedny učiteľ a riaditeľ školy udeliť žiakovi osobne, alebo pred kolektívom triedy. Pokarhanie sa udeľuje pred kolektívom triedy. O udelení výchovného opatrenia upovedomí škola preukázateľným spôsobom zákonných zástupcov žiaka a triedny učiteľ urobí záznam v triednom výkaze.
10. Za jedno previnenie sa žiakovi udeľuje len jedno výchovné opatrenie a udeľuje sa čo najskôr po previnení.
11. Ak je správanie žiaka veľmi neuspokojivé a negatívne pôsobí alebo ohrozuje spolužiakov a ani po uplatnení predchádzajúcich opatrení nenastáva zlepšenie, tento problém prerokuje riaditeľ školy s inými odborníkmi /psychológ, psychiater, neurológ, pediater atď./, prípadne s príslušným odborom školstva a vykoná ďalšie opatrenia. O týchto opatreniach informuje zákonných zástupcov žiaka.

Čl. 9

Postup do vyššieho vzdelávacieho stupňa

1. Do vyššieho vzdelávacieho stupňa postupuje žiak, ktorý pri súhrnnom hodnotení na konci druhého polroka zvládol učivo povinných predmetov aspoň v takej miere, ktorá mu umožní osvojovať si učivo nasledujúceho vzdelávacieho stupňa.

2. Na návrh učiteľa a po schválení pedagogickou radou môže žiak postúpiť do vyššieho vzdelávacieho stupňa aj v priebehu školského roka, ak úspešne zvládol učivo predchádzajúceho vzdelávacieho stupňa.
3. Žiakovi, ktorý nemohol byť pre vážne objektívne príčiny /napr. dlhotrvajúca choroba / súhrnne hodnotený na konci druhého polroka, sa táto skutočnosť uvedie na vysvedčení i v pedagogickej dokumentácii.

Čl. 10

Vysvedčenie

1. Po prerokovaní súhrnného hodnotenia žiaka v pedagogickej rade, vyplní triedny učiteľ vysvedčenie na predpísanom tlačive. Škola vydá vysvedčenie žiakovi na konci prvého polroka na určený čas a natrvalo na konci druhého polroka. Žiaci s prvým rokom školskej dochádzky dostávajú vysvedčenie len na konci druhého polroka.
2. Na vysvedčení sa slovne uvádza súhrnné hodnotenie výsledkov práce žiaka, kvalita dosiahnutých vedomostí, schopností a zručností, ktoré vychádzajú z učebných osnov a sú konkretizované v individuálnom vzdelávacom programe žiaka. Učiteľ hodnotí spravidla všetky oblasti, ktoré obsahuje individuálny vzdelávací program pre ťažko mentálne postihnutých /t. j. sebaobsluha, motorika, vedomosti, sociálna komunikácia, pracovné zručnosti/.
3. Žiakovi sa na vysvedčenie zaznamenáva postup do jednotlivých stupňov. Pri koncoročnom hodnotení učiteľ na vysvedčenie zaznamená stupeň, v ktorom sa nachádzal žiak na začiatku školského roka a stupeň, do ktorého postúpil do konca školského roka. Ak žiak ostal v priebehu jedného školského roka v tom istom stupni, zapíše učiteľ tento stupeň na začiatok i koniec školského roka.